

MĘCZEŃSKI (67) ai

-eń- (66), -eń- (1).

e *prawdopodobnie jasne (tak w męczennik)*.

sg m A męczeński (5). ◇ f N (*attrib*) męczeńską (5), męczeńska (1); -a : -a *SkarŻyw* (5 : 1).
◇ G męczeński(e)j (11). ◇ A męczeńską (18). ◇ I męczeńską (10). ◇ L męczeński(e)j (3). ◇ n G męczeński(e)go (2). ◇ A męczeński(e) (2). ◇ I męczeńskim (1). ◇ pl G męczeńskich (9).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) w. s.v. męczennicki.

Przymiotnik od „męczennik”; martyrius Cn (67) : [ciało towarzysza swego] obwinione w drodze płotną/ y pomázane oleyki inych męczeńskich ciał zaniechowiąc/ [...] wiezli do pániey swoiey SkarŻyw 441.

Zestawienie: »stare (a. starożytne) księgi męczeńskie« = Vetus Martyrologium Romanum, wykaz męczenników w układzie kalendarzowym, opatrzone krótkimi informacjami [szyk zmienny] (6): Męczeństwo S. Máryulzá/ Márthy/ Audifaxá/ y Abakuká/ wzięty z itarych ksiąg Męczeńskich/ Rzymfkiego Kościoła. SkarŻyw 62, 124, 147, 428, 435, 552.

W przen (2) : Cárogrocka Itolicá/ nigdy ná plác męczeński nie wychodziła [tj. nie miała męczenników]. SkarJedn D4v, 389.

a. *Derywat kompleksowy od zestawienia »księgi męczeńskie« (2) :*

Wyrażenie: »pisarze męczeńscy« = autorzy Martyrologium Romanum (2): Męczeństwo S. Floryáná/ piłane od itarych piłarzow męczeńskich SkarŻyw 402, 531.

a. *Właściwy męczennikom (3) : SkarJedn 327; O Pánie Boże/ któryś miedzy infzymi cudy/ wżechmocności twej/ y w flábey płci mętwá męczeńskiego dokazał LatHar 459, 470.*

b. *Złożony z męczenników (1) : tak Pan Bog chcąc miałto fzatańskie bálwochwáltwo y ślepotę pogáńfką zburzyć/ [...] połtał naprzod vfiec męczeński SkarŻyw [407].*

c. *Realizujący się przez męczeństwo (51) : A on mu [...] fen on powie y dołoży/ ifz iufz pewnie vmrzeć miał: ábo przyrodzońá [!] śmiercią ábo ináczej. á nie śmiał dołożyć o męczeńskiey nádziei y oczekawaniu oney korony SkarŻyw 74.*

Zwroty peryfr. w znac. 'umrzeć śmiercią męczeńską': »koronę męczeńską odnieść (a. odnosić)« (9): SkarJedn 87, 98, 141, 284, 324; ná onymże mieyfcu on święty poczet/ ogniem przečyściony [!] koronę męczeńską odnioł. SkarŻyw 179, 21, 152, 574.

»koronę męczeńską przyjąć (a. wziąć), otrzymać« (3 : 2): BielŻyw 142; BielKron 280, 282; Márek S. pierwży Biskup Alexándryifki koronę męczeńską otrzymał. WujNT 511, 512.

Wyrażenie: »męczeńska krew« [szyk 4 : 2] (6): Nie tak ogrod polewany owoc dáie: iáko kościół gdy fię męczeńską krwią pokrapia. SkarŻyw 130, 92, 374, 440, 442; LatHar 420.

Wyrażenia peryfr. w znac. 'męczeństwo': »męczeński koniec« (1): y zrozumiał [św. Anastazy] iefzče fpiąc/ ifz ten napoy y kielich znáczył męczeński koniec SkarŻyw 74.

»korona męczeńska« [tu też 'nagroda za męczeństwo'] [szyk 21 : 12] (33): SkarJedn 322; nieieftem tak święty/ ábych fię męczeńskiey korony godnym itał SkarŻyw 413, 22, 41, 74 marg, 130, 131 (17); LatHar 445. Cf Zwroty.

»krew męczeńska« (5): Bo ma też swoję mowę krew męczeńska/ która [...] sumnienie morderców swoich przenika *Skarżyw* 131, 368 *margin*, 374 [2 r.], 487.

»stan męczeński« (1): już czas y memu y wazemu na stan męczeński powołaniu przychodzi *Skarżyw* 435.

»męczeńska śmierć« [szyk 1 : 1] (2): Bez wątpienia wszyscy Apostołowie męczeńską śmiercią na wzór Pana swego zeszli. *Skarżyw* [407], 179.

»wojna męczeńska« (1): [Pan Bog] przywiódł [Abramijusa] do stanu kąpielniczego/ y wojny męczeńskiej *Skarżyw* 235.

»męczeńskie zwycięstwo« [szyk 1 : 1] (2): *Skarżyw* 130; [Boże, który] przez męczeńskie zwycięstwo/ zaprowadziłeś go [błogosławionego Wacława] w niebieskie królestwo *LatHar* 422.

Szereg: »męczeński i paniński« (1): Myśląc panińką iż oboją rzecz trudna/ a obudwu koron/ męczeńskiej y panińskiej mieć niemogła: wolała przy Panu Bogu/ niżli przy cielesnej czystości zoftać *Skarżyw* 341.

W przen (1) :

Wyrażenie: »korona męczeńska« (1): a tym czasem czynimy sobie koronę męczeńską/ w cierpliwości S. robiąc: miłujemy nieprzyjaciół nasze *Skarżyw* 22.

Cf **MĘCZENICKI, MĘCZENICZY, MĘCZENNIKOW**

MP